

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 170/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sairauskassojen toimintaedellytyksistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jari Myllykosken /vas ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 170/2020 vp:

Miten hallitus aikoo turvata sairauskassojen toimintaedellytykset tulevaisuudessa sekä

miten hallitus aikoo edistää yhteistyötä sairauskassojen ja Kelan välillä sekä taata sen, että työpaikkakassat tulevat kuulluiksi Kelan toteuttaessa muutoksia?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sairauskassat eli työpaikkakassat ovat vakuuskassalain (1164/1992) mukaisia vakuuskassoja, jotka ovat saaneet Kansaneläkelaitokselta suostumuksen myöntää sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaisia etuuksia ja korvauksia jäsenilleen. Tässä tehtävässään työpaikkakassat ovat itsenäisiä yksiköistä, joiden päätäntävaltaa käyttää ja hallituksen valitsee kassankokous. Vuoden 2019 lopussa Suomessa oli yhteensä 56 työpaikkakassaa ja kassojen vastuulla olevien sairausvakuutettujen määrä oli yhteensä noin 99 900 henkilöä. Sairausvakuutuslain mukaisista etuuksista työpaikkakassat toimeenpanevat sairaanhoidon korvauksia, lääkekorvauksia sekä sairauspäiväraha-, erityishoitoraha- ja vanhempainpäivärahaetuuksia. Sairausvakuutuslain mukaisten etuuksien lisäksi työpaikkakassat myöntävät omien sääntöjensä mukaisia ja itse rahoittamia lisäetuuksia jäsenilleen. Työpaikkakassojen toiminnan yleisvalvonta kuuluu Finanssivalvonnalle ja Kansaneläkelaitos valvoo toimintaa sairausvakuutuslain toimeenpanon osalta.

Kansaneläkelaitos rahoittaa työpaikkakassojen toimeenpanemat sairausvakuutuslain mukaiset etuudet kokonaisuudessaan ja maksaa kassoille etuuksien hoitamisesta hallintokulukorvauksen. Työpaikkakassojen toimintaa ohjaa vakuuskassalain sekä sairausvakuutuslain lisäksi Työpaikkakassojen hallinto-ohje. Työpaikkakassojen kassanjohtajien ja Kansaneläkelaitoksen välille on myös perustettu säännöllisesti kokoontuva yhteistyöryhmä, jossa käsitellään ja kehitetään työpaikkakassojen prosesseja ja toimintaa. Työpaikkakassoilla on yhteistyöryhmän kautta mahdollisuus osallistua ja myötävaikuttaa kassoja koskevien asioiden valmisteluun.

Sairausvakuutuslain 1 luvun 3 §:n mukaan Kansaneläkelaitos vastaa sairausvakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä seuraa ja valvoo sairausvakuutuslain toteuttamista. Saman lainkohdan mukaan työpaikkakassat osallistuvat sairausvakuutuslain toimeenpanoon siten kuin sai-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 170/2020 vp

rausvakuutuslain 16 luvussa säädetään. Sairausvakuutuslain toimeenpanotehtävässä Kansaneläkelaitoksella on itsenäinen toimivalta, eikä se ole valtioneuvoston suoran hierarkkisen ohjauksen alainen. Tästä johtuen sosiaali- ja terveysministeriö on kirjallisen kysymyksen johdosta pyytänyt Kansaneläkelaitokselta lausunnon kysymyksestä.

Kansaneläkelaitoksen lausunnon mukaan Kansaneläkelaitos on yhteistyössä työpaikkakassojen kanssa tehnyt sairausvakuutuslain toimeenpanoon kohdistuvia muutoksia, kuten sairaus- ja vanhempainpäivärahojen maksamisen keskittämisen Kansaneläkelaitokselle. Muutokset ovat olleet tarpeen muun muassa tietojärjestelmien kehittymisen vuoksi. Kansaneläkelaitos on hallintolain (434/2003) mukaisesti kuullut työpaikkakassoja, Vakuutuskassat ry:tä ja Sairauskassat ry:tä muutoksiin liittyen. Kuulemisessa asiaryhmästä riippuen 96-100 % työpaikkakassoista on puoltanut muutoksia ja saatujen kuulemisvastausten mukaan muutosten on katsottu yksinkertaistavan käsittelyprosessia sekä sujuvoittavan kassoissa tehtävää työtä. Muutosten jälkeenkin työpaikkakassoilla on sairausvakuutuslain mukaisia etuuksia toimeenpannessaan käytössään Kansaneläkelaitoksen etuusjärjestelmät ja niitä koskeva ohjeistus, asiakaspalvelun ja ratkaisutyön ohjeet toimintaprosesseineen sekä Kansaneläkelaitoksen intranet. Lisäksi Kansaneläkelaitoksen omalle henkilöstölleen järjestämät etuusratkaisutyön ja etuusjärjestelmien koulutukset on tarkoitettu myös työpaikkakassojen toimihenkilöille. Kansaneläkelaitos on yhteistyössä työpaikkakassojen kanssa myös ottanut virtuaalisen työaseman käyttöön vuonna 2018. Lisäksi Kansaneläkelaitos luovuttaa tiedot kassan ratkaisemista sairaanhoito- ja lääkekorvauksista teknisen käyttöyhteyden avulla kassan omaan lisäetuusohjelmaan lisäetuuksien käsittelyä varten.

Työpaikkakassojen toimintaedellytysten turvaamiseksi sekä yhteistyön edistämiseksi sairauskassojen ja Kansaneläkelaitoksen välillä Kansaneläkelaitos jatkaa aktiivista yhteistyötä työpaikkakassojen kanssa. Tällä turvataan sairausvakuutettujen oikeus sairausvakuutuslain mukaisiin etuuksiin oikein, oikea-aikaisesti ja alueellisesti yhdenvertaisesti toimijasta riippumatta. Tämän lisäksi sosiaali- ja terveysministeriössä on vireillä eläkesäätiö- ja vakuutuskassalainsäädännön kokonaisuudistus, jota koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätkaudella 2020. Tulevaisuudessa työpaikkakassojen toimintaan vaikuttavat myös pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelman kirjaus monikanavarahoituksen purkamisesta vuoden 2020 loppuun mennessä ja ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annettuun lakiin kirjatun sitovan henkilöstömitoituksen rahoittamisen vaikutus sairaanhoitokorvausten määrään.

Helsingissä 30.3.2020

Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen